

Ақтөбе университеті

1996 жылдың
12 наурызынан
бастап шығып
келеді

№3 (399)
15 ақпан 2017 ж

"Ақтөбе Университеті" Газеті

АРУ им. К.Жубанова

@ argugazeti@mail.ru

Ақпан айының 2-сі күні Студенттер сарайында Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаттары Артур Платонов, Дания Еспаева, Глеб Щегельский мемлекеттік биліктің тармақтары арасында өкілеттіктерді қайта бөлу мәселелері жөніндегі Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлының Үндеуі мен «Қазақстанның үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік» атты Қазақстан халқына Жолдауын талқылау мақсатында университеттің профессор-оқытушылар құрамымен және студенттермен кездесті. Кездесуге 800-ге жуық адам қатысты. Кездесу депутаттардың өңірлерге сапары аясында ұйымдастырылды.

- Уақыт бір орнында тұрмайды, бүгіндей жаһандану заманында уақыт кешіне ілесу - бұл заңдылық. Әлемде болып жатқан иммиграциялық, діни, қаржылық дағдарыстар біздің экономикамызға да әсер етеді. Осындай қиын уақытта Президенттің жасаған Үндеуі мен халыққа арнаған дәстүрлі Жолдауы жақсылықтың жаршысындай, кемел келешектің хабаршысындай болды. Сондықтан Елбасы айқындап берген міндеттерді алдағы уақытта жұмыла, бірлесе атқарып, осы бағытта жұмыс жасауымыз

мемлекеттік университетінің ректоры міндетін атқарушы, тарих ғылымдарының кандидаты Бибігүл Сөйілқызы өз баяндамасында «Адами капиталды дамыту» мәселелесіне тоқталды.

- Елбасымыз өз Жолдауында кептеген мәселелердің мөнін айқындап берген болатын. Бұл Жолдаудың стратегиялық мәні – еліміздің қазіргі жаһандану дәуіріндегі дербес ел дербес мемлекет ретінде бұдан әрі нығайтуын негіздей түседі. Жаһандық бәсекеге

ҮНДЕУ МЕН ЖОЛДАУ- БАСТЫ НАЗАРДА

Аталған жиында Ақтөбе облысы әкімінің орынбасары Асқар Тұрарұлы кіріспе сөз сөйлеп, кездесуді жүргізіп отырды. Елбасының биылғы Үндеуі мен Жолдауының еліміз үшін халық үшін маңызы зор екенін айта келе, бүгінгі күні біздің облысымызда осы бағытта қарқынды жұмыстар атқарылып жатқандығын да айта кетті.

- Өткен 2016 жыл Қазақстан Республикасы үшін ерекше жыл болды, себебі сол жылы Тәуелсіздігіміздің 25 жылдығын атап өттік. Ширек ғасырда еліміздің тарихына кез жүгіртіп, өткенімізді саралап, бүгінгімізді талқылап, алдымызға қойып отырған мақсаттар мен мүдделерге тоқталып, болашақ жоспарларымызды жасадық. 2017 жылдың басында Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев 25 қаңтар күні билік тармақтарын айқындап, Қазақстандықтарға арнайы Үндеу жариялап, кейін 31 қаңтар күні дәстүрге айналған жыл сайынғы Қазақстан халқына арналған Жолдауын жариялаған болатын. Осы Үндеу мен Жолдау алдымызға қойған мақсаттарды айқындап берді.

Белгіленген келемді жоспарға сәйкес қазір біздің Ақтөбе облысында Елбасының Үндеуі мен халыққа арнаған Жолдауын түсіндіру жұмыстары басталды. Бүгінде ақпараттық-түсіндіру топтары облыстағы барлық 12 аудандарды аралап, ауыл тұрғындарымен де кездесу жоспарда бар. Сондай-ақ, облыс орталығындағы кәсіпорындарда, жоғары және арнаулы оқу орындарда, ауылшаруашылық құрылымдарда, сонымен қатар шағын және орта кәсіпкерлік субъектлерде аталған мақсатта іс-шаралар өткізіліп, халыққа алда тұрған мақсат-міндеттері кеңінен түсіндірілмек», - деді А.Шериязданов.

Кездесуде «Нұр Отан» партиясы фракциясының мүшесі Глеб Щегельский Президенттің билік тармақтары арасында өкілеттіктерді қайта бөлу мәселесі ете батыл қадам екенін айта келе, бұл реформа Парламент пен Үкіметтің өкілеттіліктерін арттырып қана қоймай, оларға ездері қабылдаған шешімге сәйкес үлкен жауапкершілік жүгін де арқауына тура келетінін жеткізді.

керек», - деді Г.Щегельский.

Шарада Қазақстан Республикасы Парламент Мәжілісінің депутаты Артур Платонов бүгінгі күні мемлекет алдында Нұрсұлтан Әбішұлы жария еткен үшінші жаңғыру тұрғанын, елбасымыз бүгінге дейін кездескен кептеген кедергілерге қарамастан дамудың даңғыл жолын жаңылмай таба білгенін соның арқасында еліміз әлемге танылғанын да атап етті.

- Мемлекетте үнемі жас буынның мәселесіне баса назар аударылып келеді. Олар үшін арнайы бағдарламалар жұмыс жасайды. Әлемдегі дағдарысқа байланысты кейбір елдерде мұндай бағдарламаларды жүргізу доғарылған ал бізде жастар үшін барлық жағдай жасалған. Бұл маңызды. Осы бағытымызбен біраз асуларды аламыз, биіктерге қол жеткіземіз», - деді А.Платонов.

Кездесуде Қ.Жубанов атындағы Ақтөбе өңірлік

қабілеттілік Қазақстанның жаңа тарихи кезеңінде дербес ел ретінде аяқ басу көрінісі деп білеміз. Біріншіден – кәсіби мемлекет құру жолындағы іскерлік, бәсекеге қабілеттілік, кәсіби біліктілік, ғылым мен білімді ұштастыру. Осы бағытта мемлекетімізді сапалы біліммен қамтамасыз ету, адами капиталды жоғары интеллектуалдық дамыту, білім мен ғылымды мемлекет экономикасына бағыттау Елбасы саясатының басты басымдықтарының бірі болып отыр. Бұл жоғары оқу орындарының алдына сапалы маман даярлау және бәсекелестік талаптарының жаңа міндеттерін қоса жүктейді.

Бәсекеге қабілетті кәсіби мемлекеттің капиталы – адам, ал адамның капиталы – ұлтжандылық, тарихи білім жан-жақтылық өзінің ана тілін еңбек жолындағы еңбектену саясатын білімін тәжірибесін тереңірек білу, білімін ұғыну, ең алдымен, әлемдік ғылымдағы қолданысқа ие тілді білуді талап етеді», - деді Б.Абенова.

Басқосуда мәжіліс депутаттары жиналған көпшілікке биылғы Жолдаудың ерекшелігін атап етіп, әрбірінің мұқият танысуын сондай-ақ, әрқайсысының бұған үлес қосуға талпынуы қажеттігін айта кетті. Ал университет жастары мен университет қызметкерлері депутаттардың Президенттің Үндеуі мен Жолдауына қатысты ой-пікірлерін тыңдап, ездерін толғандырған сұрақтарды қойды.

Кездесу соңында облыс әкімінің орынбасары Асқар Тұрарұлы қарапайым халық мүддесі үшін белсенді істер атқарып жатқан халық зиялыларына ризашылықтарын білдіріп, алғысын айтты.

Осындай игі шаралар Елбасы Жолдауымен үндес алдағы уақытта да дами беретіндігіне сенім мол

Сандуғаш БАЙҒҰПҚЫЗЫ

АДАМИ КАПИТАЛ - БАСТЫ ҚҰНДЫЛЫҚ

Мемлекет басшысының «Қазақстанның үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік» атты Жолдауы еліміздің уақыт талабына сай ұстанып отырған стратегиялық саясатының мәнін ұғындырады. Қазіргі уақыттағы адамзат өлеміне ортақ жаһандық құбылыстардың басты белгілері жаңа ғылыми салалардың дамуымен, жаңа технология үлгілерінің дамыған елдердің экономикалық айналымына ықпал етуімен, кибернетика ғылымының жедел дамуымен ерекшеленеді. Бүгінгі жаһандану дәуірінде экономика ресурстарының түрленуі де жаңа ғылыми жаңалықтарға ие болып отырған мемлекеттердің бір енімінен, жаңа бір енім шығаруға қабілетті болуына ықпал етуде. Соның ішінде кезге көрінетін нәрсе, адамзаттың болашақ тағдырына кері ықпалын типзетін жасанды азық-түлік мәселесін реттеуде табиғи енімнің сұранысы артуда.

Еліміздің заман талабына сай жан-жақты дамуының жаңа бағытын жаһандық құбылыстарды зерделеп, оның проблемаларын ескеру негізінде ұсынып отырған мемлекет басшысының жолдауы бүгінгі таңда әрбір мемлекет азаматына өз міндеттерін жүктейді.

Мемлекеттің жүйелі әрі қарқынды түрде дамуын кездейтін кез-келген стратегиялық бағдарлама халықтың, мемлекет азаматтарының (зиялылардың) жауапкершілігімен ғана жүзеге асады. Бұған дәлел ретінде тарихымызды айтуымызға болады. Ел мүддесіне бір кісідей жұмылған алаш тұлғаларының жауапкершілігі қоғамымыздың рухани негізіне айналған дүниелерді қалдырды. Сол сияқты Елбасы Жолдауында зерделенген мәселелер бүгінгі таңда қоғамның ішкі тұтастығымен, халықтың елділігімен, ұрпақтың жасампаздығымен оңтайлы жүзеге асатындығы анық.

Елбасы Жолдауында бірнеше басымдық көрсетілген. Соның ішінде негізгі - адами капитал сапасын жақсарту. Адами капитал мемлекеттің басты тірегі, рухани тереңдік, рухани тереңдікпен шығатын қасиеттер, саяси мәдениет, білім, еңер бұның барлығы адами капиталдың құндылықтары болып табылады. Жолдауда атап көрсетілгендей жастардың заман талабына сай білімді болуы, ұстаздың деңгейі, білімге, еңерге, ғылымға деген қызығушылық қоғамды адами капиталға бастайтын негізгі қадам болып есептелмек. Бұны ескеру, бүгінгі жаһандық дәуір құбылыстарының белгілерін біліп, мемлекет саясатына ілесе білу, ұлтжанды болу, саясатты білу, еңбекқор, адамгершілікті имандылық дәрежесінде ұстау алдымызда тұрған негізгі міндет деп есептеймін.

Үмбетхан СӘРСЕМБИН,
әлеуметтік-саяси пәндер
кафедрасының меңгерушісі,
философия ғылымдарының кандидаты

БАСЫМ БАҒЫТ - БІЛІМДЕ

Еліміз 25 жылдығын тойлаған кезеңнен кейінгі Елбасы Жолдауы көңіліме қуаныш сыйлап, ертеңге деген сенімге жетелегендей болды. Жолдаудың «Қазақстанның үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік» деп аталуының өзі болашақтың жарқын болатынына жол сілтегендей. Қашанда ырымшыл барлық жағдайда тәубеге келіп, ертеңімізге үмітпен қарайтын халықпыз. Ұрпақ тәрбиесіне жауапты мамандықтың өкілі ретінде жолдаудағы жағымды бағыттарды жақсылыққа баладым.

Жолдаудағы бес басымдық, оның ішінде төртінші басымдық білім саласының маманы ретінде ризашылығымды тудырды. Төртінші басымдық адами капитал сапасын жақсартуға бағытталған.

Елдің басты құндылығы-адам деп ойлаймын. Ал адамның жан-жақты дамыған тұлға болып қалыптасуы үшін терең білім керек. Осы тұрғыдан алғанда білім беру жүйесінің рөлі өзгеруге тиіс деген жолдарға қосыламын. Жаһандық бәсекелестік жағдайында бір орында қалып қою, еркениеттен орын алмау ұлттың ұтылуына өкеліп соқтырары сөзсіз. Осы орайда Елбасының ІТ-білімді, қаржылық сауаттылықты қалыптастыру, ұлтжандылықты дамыту, қала мен ауыл мектептері арасындағы білім беру сапасының алшақтығын азайту, қазақ тілінің басымдығын сақтай отырып, үш тілділікке көшу, баршаға арналған тепн кәсіптік-техникалық білім беру, кәсіптік стандарттардың еңбек нарығының талаптарына және ең үздік әлемдік оқу-өндірістік тәжірибелерге сәйкес жаңартылуы туралы қозғалған мәселелері Қазақстанның прогреске жетуінің жолы деп білемін. Ол үшін ауылмен қала мұғалімдерінің деңгейін теңестіріп, ауылға да қала мектептеріндегідей сандық технологияларды жаппай енгізіп, материалдық-техникалық базаны жаңғыртып, педагогтардың жаңартылған білімге жаңаша кезқарасын қалыптастыру қажет болады. Әрине айтылған мәселелердің бір мезгілде, аз уақыт аралығында орындалуы мүмкін емес. Ол уақытты, азаматтардың белсенділігі мен ұлт болашағына деген жауапкершілігін талап етеді.

Қалай болғанда да экономиканың есімі адам капиталының дамуынсыз болмайды. Осы орайда білім саласына беріліп отырған басымдық- керекенділік.

Елбасы Жолдауын ел дамуына жарқын жол ашатын құжат деп санап, өз кезегімде педагог ретінде басымдық бағыттары бойынша еңбек етіп, ел дамуына хал-қадірімше үлес қосамын, ол менің азаматтық борышым.

Ақтолған СИСЕНБЕРДИЕВА,
мектепке дейінгі және арнаулы білім
кафедрасының оқытушысы

МОДЕРНИЗАЦИЯ СТРАНЫ, В СВЕТЕ ПОСЛАНИЯ ПРЕЗИДЕНТА НАРОДУ КАЗАХСТАНА

«Третья модернизация Казахстана: глобальная конкурентоспособность», так называется очередное Послание Президенту народу Казахстана от 31 января 2017 года, где главным приоритетом является - ускоренная технологическая модернизация экономики.

В связи с этим, Глава государства представил четкий алгоритм действий для развития в стране перспективных отраслей, как 3D-принтинг, онлайн-торговля, мобильный банкинг, цифровые сервисы, в том числе в здравоохранении и образовании, и другие. Также большие надежды возлагаются на агропромышленный комплекс страны, имеющее стратегическое значение для устойчивого роста экономики.

Особое внимание уделяется процессам государственных услуг, которые должны быть оптимизированы. Еще в «Антикоррупционной Стратегии Республики Казахстан на 2015-2025 годы» говорилось о полном переходе государственных услуг в электронный формат, т.е. «электронного правительства». Данная необходимость решает и другую проблему, недопущение коррупционных рисков – это пятый приоритет Послания Главы государства - институциональные преобразования, безопасность и борьба с коррупцией. В Концепции вхождения в 30-ку развитых стран мира Казахстан поставил задачу подняться как минимум на тридцатую строчку в индексе коррупционности Transparency International. Чтобы достичь этой цели, Казахстану необходимо менять подходы к проблеме противодействия коррупции. Только силовыми и карательными методами вопроса не решить. Если обратиться к опыту стран, занимающих верхние строчки в Индексе восприятия коррупции - Сингапур, Гонконг, то здесь фактором успеха послужил переход к профилактической модели борьбы с коррупцией.

Качественная реализация Правительством всех уровней Антикоррупционной стратегии РК на 2015-2025 годы и пяти институциональных реформ Плана нации Президента РК Нурсултана Назарбаева «100 конкретных шагов» будет содействовать осуществлению стратегической задачи нашего государства - вхождения в 30-ку развитых государств мира.

В решении данной проблемы огромную роль играют образовательные учреждения, т.к. профилактика коррупции начинается с антикоррупционного образования. Сегодня, работа образовательной системы направлена на формирование антикоррупционной культуры молодежи, ценности морального сознания и нравственных норм. Преподаватели Вузов воспитывают и дают комплексные знания о правовой культуре личности, способствующие противодействию коррупции, совершенствуют антикоррупционную культуру обучающихся.

Обсуждая актуальные направления Послания Президента народу Казахстана, в Институте экономики и права АРГУ им.К.Жубанова также прошли кураторские часы и круглый стол.

Акылбек НУРПИН,
кандидат юридических наук,
зав. кафедрой государственно-правовых дисциплин

ЦЕЛЬ У НАС ОДНА

Вопрос, который был поднят нашим Президентом Нурсултаном Назарбаевым – перераспределение полномочий между ветвями власти, является весьма важным и своевременным, поскольку:

во-первых, Казахстан позиционирует себя как правовое государство с развитыми демократическими институтами. Но гибкость реализации демократических принципов возможна только при условии своевременных корректировок, одной из которых и является проект реформы, предложенный нашим Президентом;

во-вторых, Президент довольно мудро отметил что период сильной президентской власти оправдал себя за 25-летний период, когда были приняты важнейшие внутривластные и социально-экономические реформы. Настал новый период, когда такие ключевые фигуры нашей политической системы, как Парламент и Правительство, должны по-новому осуществлять собственные должностные полномочия при усилении их ответственности за ход новых преобразований;

в-третьих, оценку эффективности работы Правительства согласно предложенному законопроекту должен давать Парламент, что не противоречит конституционным основам нашего государства. Более того, казахстанская политическая модель будет подвержена плавной трансформации, от которой мы будем ожидать только положительные результаты.

Хотелось бы, чтобы в обсуждении данного нововведения приняли участие не только специалисты (чиновники, юристы, правоведы, экономисты), но и широкие слои нашего общества. Только в процессе совместного обсуждения возможно сделать правильный выбор в рамках реализации пятого пункта «Открытое Правительство» Пяти Институциональных реформ, а цель у нас одна – прилагать все усилия для процветания нашего Казахстана. Те предложения, которые звучат из уст Президента, достойны пристального внимания, поскольку в наши дни не каждому руководителю дано пребывать у власти столь длительный период времени – времени, когда материальное положение граждан ежегодно улучшается, а международный авторитет страны продолжает расти.

Дмитрий МАЦЮК,
кандидат философских наук,
старший преподаватель кафедры
социально-политических дисциплин

ЕЛБАСЫ ҮНДЕУІ. ЖАҢА ҚАДАМ. ЖАРҚЫН БОЛАШАҚ.

2017 жылдың 25 қаңтарында Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаев қазақстандықтарға арнайы Үндеу жасап, президенттің бірнеше өкілеттігін Парламент пен Үкіметке беру туралы шешім қабылдағанын жариялаған болатын. Осыған орай, жастарға Елбасының билік тармақтары арасында өкілеттіктерді қайта бөлу мәселелері жөніндегі үндеуін талқылау мақсатында университетімізде дөңгелек үстел өтті.

іс-шараға университетіміздің ректоры міндетін атқарушы Бибігүл Абеннова, «НұрОтан» партиясының Ақтөбе қалалық мәслихат депутаттары Кульпаршин Айдарханова мен Дмитрий Довматенко, ғылыми-инновациялық жұмыстар және халықаралық байланыстар жөніндегі проректор Рахым Бекназаров, оқу орнының профессор-оқытушылар құрамы мен белсенді студенттері қатысты.

Дөңгелек үстелді кіріспе сөзбен ашқан университет ректорының міндетін атқарушы Бибігүл Сейілқызы кездесу мақсатын түсіндіре отырып, сөз кезегін мәслихат депутаттарына берді. Кульпаршин Алпысбайқызы Елбасының үндеуі Қазақстандағы демократиялық үдерістерді жетілдіру жолында, жалпы мемлекетіміздің дамуында халықаралық бетбұрыс болатыны, жаңа өзгерістер еліміздің дамуын жаңа кезеңге жетелейтініне тоқтала отырып, үндеуге орай жасаған арнайы баяндамасын оқыды. Қазақстан Республикасы Президентінің билік тармақтары арасында өкілеттіктерді қайта бөлу мәселелері жөніндегі үндеуі қазіргі заман талаптарына сай екендігін де айта кетті.

Дмитрий Адамовичте өз кезегінде мемлекет басшысы Нұрсұлтан Әбішұлы ұсынған реформаның қоғам үшін маңызды екендігін тілге тиек ете келе, бұл бастама елдің мүддесі мен заманның талабын, ұрпақтың болашағын ойлай отырып жасалған байлам екендігін алға тартты.

Басқосуда университет профессор – оқытушылары да үндеу жайындағы ойларын ортаға салды. Жиналғандар мемлекет басшысының үндеудегі «Қазір заманның дидары өзгерді, бізде өзгеруге тиістіміз. Мен елдің мүддесі мен заманның талабын, ұрпақтың болашағын ойлай отырып, осындай байлам жасадым» деген сөздерін аса қамқорлық деп таныды. Олар үндеуді бірауыздан қолдайтындықтарын жеткізді.

Жадыра АРЕН

ЖОЛДАУДЫ ТАЛҚЫЛАУҒА АРНАЛҒАН ДӨҢГЕЛЕК ҮСТЕЛ ӨТТІ

2017 жылдың 8 ақпан күні Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік мемлекеттік университетінің профессор-оқытушылар құрамы мен студенттері арасында Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстанның үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік» атты Жолдауын талқылауға және қолдауға арналған дөңгелек үстел өтті. Пікір алмасу мақсатында өткен дөңгелек үстелге университеттің профессор-оқытушылар құрамы мен студенттері қатысты. Аталған жиынды ғылыми-инновациялық жұмыстар және халықаралық байланыстар жөніндегі проректор Рахым Бекназаров жүргізіп отырды.

Бірінші сөз кезегі «Білім мен тәрбиенің әлеуметтік және дүниетанымдық мәселелерін зерттеу» орталығының жетекшісі, философия ғылымдарының докторы, профессор Айталы Амангелді Әбдірахманұлына берілді. Профессор өз сөзінде: «Жолдау басымдықтарының ең маңыздысы – адами капиталды дамыту. Қай саланы айтсаңыз да осы адами капиталға тіреледі. Жолдаудағы басымдықтарды іске асыратын кім? Қоғамдағы адамның білімі мен мәдениеті», - деді. Сондай-ақ, үштілділік мәселесіне де тоқталды. Ал одан кейінгі экономика және құқық институтының директоры, заң ғылымдарының кандидаты, доцент Сейтқали Кулушев өз баяндамасында заң баптарына жүгіне отырып, мысалдар келтірді.

Жолдау туралы тарих факультетінің деканы, тарих ғылымдарының кандидаты, доцент Самат Есқалиев та өз пікірін білдірді. Ол жоғары оқу орындарындағы білім мен сапалы кадрлар дайындау мәселелерін сөз етті. «Педагогика және психология» мамандығының 3 курс студенті, «Серпін» бағдарламасының грант иегері Досбол Қонысбаев цифрлық технологияны қолдану арқылы құрылатын жаңа индустрияларды өркендету міндетіне тоқталды.

Жиын қорытындысында Қ.Жұбанов атындағы АӨМУ ректоры міндетін атқарушы Бибігүл Сейілқызы Президент Жолдауына қатысты пікір мен ұсыныстарын беруге болатындығын және жазбаша түрінде ректораттың қабылдайтындығын айта кетті.

Басқосуда Жолдау ішіндегі кәсіпкерлікті жан-жақты қолдау және мемлекеттік тілдің қолдану аясын кеңейту шараларын арттыру, сыбайлас жемқорлыққа қарсы жұмыстарды жетілдіру мәселелері талқыланды.

Қалдыгүл ШАЙМЕРДЕНОВА,
қоғаммен байланыс бөлімінің маманы

ҚҰТТЫҚТАЙМЫЗ!

Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік мемлекеттік университетінің «Мемлекеттік басқару және маркетинг» кафедрасының профессоры, экономика ғылымдарының докторы Құсайынов Халел Хаймуллаұлы мемлекеттік және қоғамдық қызметте сіңірген еңбегі, елдің әлеуметтік-экономикалық және мәдени дамуына, халықтар арасындағы достық пен ынтымақтастықты нығайтуға қосқан елеулі үлесі үшін Қазақстан Республикасының «Құрмет» грамотасымен нағрадалауымен құттықтаймыз!

Мемлекеттік басқару және маркетинг кафедрасының ұжымы

Ғылыми кеңес

УНИВЕРСИТЕТТІҢ ЖАҢА СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАҒЫТЫ АЙҚЫНДАЛДЫ

Қ.ЖҰБАНОВ АТЫНДАҒЫ АҚТӨБЕ Өңірлік мемлекеттік университетінде кезектен тыс Ғылыми кеңес мәжілісі өтті.

Мәжілісті күн тәртібіне қойылған жоспарға сәйкес университеттің ректоры міндетін атқарушы Бибігүл Абеннова оқу ордамыздың стратегиялық жоспарының орындалуы туралы жасаған баяндамасымен бастады. Стратегиялық жоспарды баяндау барысында алдымен оқу ордамыздың басшысы ұлттық жоғары оқу орнына айналу үшін университет қабырғасында бәсекелестікке қабілеттілікті арттыру туралы пайымдауымен Қазақстан Республикасы мен Батыс еңіріне қажетті жоғары білікті кәсіби мамандарды даярлауды жүзеге асыру миссиясын алға тартты.

Оқу ордамыздың басшысы Бибігүл Абеннова жоғары оқу орнының 2013-2020 жылдарға арналған стратегиялық жоспарында негізгі үш бағытқа тоқталды. Бірінші бағытта – батыс еңірінің еңбек нарығына сәйкес білім сапасын арттыруға, екінші бағыт бойынша қоғамдық өмірде ендіріске және басқа салаларға да ғылыми жетістіктермен инновацияларды енгізу жайына тоқталса, білім алушылардың кепмәдениетті, жан жақты дамыған жеке тұлға болып қалыптасуын тәрбиелеу мәселесі үшінші бағытта қарастырылды. Келесі кезекте Бибігүл Сейілқызы Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік мемлекеттік университетінің стратегиялық даму жоспарына енгізілген өзгерістермен оны бекітуді ғылыми кеңес мүшелеріне ұсынды.

Ғылыми – инновациялық жұмыстар және халықаралық байланыстар жөніндегі проректор Рахым Бекназаров «Қазақстан тарихы» пәнінің мемлекеттік емтихан комиссиясы төрағасының есебіне тоқталды.

Сондай-ақ, жиын барысында оқу ісі жөніндегі проректор Клара Туребаева білім бағдарламасын мамандандырылған аккредиттеуден өткізуге 9 мамандық ұсынылып отырғанын, университеттегі профессор-оқытушыларды лауазымдарға ұсыну үшін жарияланған конкурсқа бекітілген комиссия құрамын, университет құрылымдарының ережелерін бекіту туралы ұсынысын ортаға салып, ғылыми кеңес мүшелері назарына ұсынды.

Аккредиттеу және рейтинг белімінің бастығы Ерболат Дұзмағанбетов АРТА сараптау тобы тарапынан университеттің 24 білім беру бағдарламасы бойынша мамандандырылған аккредиттеу стандарттарына сай берілген ұсыныстарын жүзеге асыру жоспарларын бекітуді алға тартса, оқу процесін ұйымдастыру басқармасының бастығы Абзал Мұхтаров 2016-2017 оқу жылының екінші жарты жылдығында келісім-шарт негізінде білім алатын студенттердің әлеуметтік жағдайын, оқу үлгерімін нәзіге ала отырып, оларды бір семестрлік оқу ақысынан босатуға ұсынды.

Күн тәртібінде қаралған осы мәселелер кеңес мүшелері тарапынан қолдау тапты.

Бауыржан ЖҮНІСОВ,
бас ғылыми хатшы

27 ЯНВАРЯ 2017 ГОДА В АРГУ ИМ.К.ЖУБАНОВА СОСТОЯЛАСЬ ВСТРЕЧА МАГИСТРАНТОВ 1-2 КУРСА НАУЧНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО НАПРАВЛЕНИЯ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ «МАТЕМАТИКА», «ФИЗИКА», «ИНФОРМАТИКА», «БИОЛОГИЯ» С ПРЕДСТАВИТЕЛЯМИ НАЗАРБАЕВ-ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ ШКОЛЫ ФИЗИКО-МАТЕМАТИЧЕСКОГО НАПРАВЛЕНИЯ Г.АКТОБЕ.

ВСТРЕЧА С ПРЕДСТАВИТЕЛЯМИ НАЗАРБАЕВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ ШКОЛЫ Г.АКТОБЕ

На встрече приняли участие директор НИШ г.Актобе С.У.Садуакасов, заместитель директора НИШ по внешним связям А.Ж.Маденов, учитель глобальных перспектив и исследований Д.Ж.Абашева АРГУ им.К.Жубанова представляли проректор по научно-инновационной работе и международным связям, профессор Р.А.Бекназаров, директор инновационного центра педагогического образования З.У.Имжарова, начальник отдела послевузовского образования К.М.Балгинова, методисты отдела послевузовского образования.

Магистранты с большим интересом прослушали информацию об истории Назарбаев интеллектуальной школы, миссии и целей, особенностях процесса обучения и преподавания дисциплин, работе по формированию состава учителей в НИШ г.Ак-

тобе, порядке и условиях отбора в штат преподавателей НИШ. Во время беседы гости рассказали о своих историях успеха, трудоустройства и карьерного роста в Назарбаев интеллектуальной школе. По завершению беседы магистранты задавали гостям интересующие их вопросы, в частности, о трудоустройстве в НИШ, квалификационных требованиях к претендентам на трудоустройство, особенностях организации учебного и воспитательного процессов, научной работы в НИШе.

По завершению встречи представители НИШ г.Актобе и АРГУ им.Жубанова выразили уверенность в дальнейшем сотрудничестве.

Куралай БАЛГИНОВА,
начальник ОПВО

АРГУ ИМ. К.ЖУБАНОВА ПРИНЯЛ УЧАСТИЕ В РАБОТЕ МЕЖДУНАРОДНОЙ ЭКСПЕРТНОЙ ПЛОЩАДКИ

Казахстанско-российские взаимоотношения укрепляются в сфере образования и науки, обуславливая интеграционные процессы и способствуя формированию современной евразийской культуры. Так, 27.01.2017 г. АНО «Содружество народов Евразии» (Россия, г. Оренбург), действующая как организация по содействию в развитии сотрудничества и поддержки интеграционных процессов между странами-участницами СНГ, организовала международную экспертную площадку «Евразийский экономический союз в восприятии студенческой молодежи приграничных регионов России и Казахстана».

В работе экспертной площадки приняли участие организации и университеты России и Казахстана (более 50-ти); АРГУ им. К.Жубанова представляла начальник Отдела научно-инновационных программ, кандидат филологических наук, доктор PhD А.К.Мырзашова.

Работа экспертной площадки была ориентирована на презентацию интеграционного проекта «Процессы и перспективы евразийской интеграции», обсуждение евразийской идентичности в восприятии студенческой молодежи России и Казахстана, этноконфессиональные отношения в приграничных регионах, проблемы и тенденции евразийской образовательной интеграции. А.К.Мырзашова выступила в качестве эксперта и докладчика с темой «Тенденции сотрудничества Актобе и России в евразийском образовательном пространстве». В докладе был представлен сравнительный анализ международного сотрудничества Актобе и России в сфере образования и науки, определены основные тенденции сотрудничества и факторы выборности образовательных услуг России молодежью Актобе, тенденции евразийской образовательной интеграции студенческой молодежи Актобе, и, в частности, АРГУ им. К.Жубанова, были даны конкретные рекомендации и предложения по дальнейшему сотрудничеству.

По итогам участия АРГУ им. К.Жубанова перезаключил договор о сотрудничестве с Оренбургским государственным университетом, наметил сотрудничество с АНО «Содружество народов Евразии», а также достиг договоренности о создании консорциума и реализации совместного интеграционного проекта «Процессы и перспективы евразийской интеграции». Данный проект будет реализован на основе научно-исследовательского сотрудничества между АНО «Содружество народов Евразии» (РФ, Оренбург), ЗКГУ им. М.Утемисова (РК, Уральск) и АРГУ им. К.Жубанова. Руководителями проекта от АРГУ выступают Отдел научно-инновационных программ и ученые кафедры СПД. Проект предполагает совместное сравнительное исследование евразийской интеграции в восприятии студентов приграничных регионов.

Организаторы экспертной площадки вручили благодарственное письмо АРГУ им. К.Жубанова в лице начальника Отдела НИП А.К.Мырзашовой за активную деятельность в укреплении международных связей приграничных регионов России и Казахстана.

Отдел научно-инновационных программ

Впервые в АРГУ студенты образовательной программы 5B011900-«Иностранный язык: два иностранных языка» и 5B020700 «Переводческое дело» факультета иностранных языков Галия Сисен и Карина Канатбаева обучались в английском университете на основании меморандума о сотрудничестве между Актобинским региональным государственным университетом имени К.Жубанова и Университетом Рексем Глиндвер (Великобритания) в целях реализации программы международной академической мобильности.

Впервые в АРГУ обучение в Великобритании

Студенты, проходившие обучение в Великобритании приобрели настоящий территориальный акцент, что эмоционально окрашивает знание языка. Кроме того, хотелось бы отметить рост общекультурного уровня студентов за время пребывания за рубежом. Студенты, как жители повседневной жизни Рексама постигли все аспекты культуры этой страны. Проживание в студенческом кампусе вместе со студентами таких стран, как Кипр, Болгария, Румыния, Франция, Китай также принесло свой результат в повышении общего культурного уровня.

Самым ярким событием для студентов было проведение Рождества и Нового года, а также встреча родственников в центре столицы. На ряду с учебой, студенты успевали посетить множество культурных центров Лондона, Манчестера и Рексама, открывая для себя полезное и интересное. Они научились непринужденно здороваться, улыбаться при встрече, проявлять знаки внимания и уважения к окружающим, у них изменилась культура поведения.

Всё это является хорошей мотивацией для студентов работать над повышением качества обучения и изучением английского языка. В связи с этим университет будет накапливать опыт создания полиязычного образования, осуществлять непрерывную языковую подготовку ППС и студентов с привлечением зарубежных ученых, а также поставлена задача перехода к преподаванию еще нескольких базовых и профилирующих дисциплин на английском языке.

А. АГИСБАЕВА,
начальник отдела международного сотрудничества

ВОСПОМИНАНИЯ О ПРОФЕССОРЕ К. ЖУБАНОВЕ

... Х.К.Жубанов – один из первых советских тюркологов-казахов, крупный представитель казахского языкознания, научная деятельность которого относится главным образом к тридцатым годам. Несмотря на относительно краткий период своей творческой жизни (1899-1938), он оставил значительный след в изучении казахского языка как в области теории лексикологии, грамматики (морфологии и синтаксиса), так и в области практики языкового строительства – вопросов разработки казахского алфавита, орфографии, терминологии и методики преподавания родного языка и литературы в казахской школе.

Х.К.Жубанов относился к тому поколению ученых наших национальных республик, которые, получив всестороннее образование у крупнейших востоковедов Москвы и Ленинграда, впервые организовали и начали глубокие лингвистические исследования фонетики, грамматики, лексикографии и других основных направлений своих родных языков, исследования, продолженные в дальнейшем их учениками и последователями.

Фундаментальные лингвистические исследования основных проблем казахского языкознания и научно-практическая деятельность по внедрению результатов этих исследований в жизнь характеризуют Х.К.Жубанова как выдающегося представителя науки его эпохи, эпохи возрождения национального самосознания народов Советского Союза, эпохи пробуждения широких интересов к родной культуре, родному языку, литературе и искусству.

Н.А.Баскаков

... Говоря о возникновении и формировании казахской советской лингвистики, мы вспоминаем созидательный труд людей, которые все свои знания и силы вложили в благородное дело развития отечественной науки. Одним из таких людей, живших и творивших в 20-30х годах XX столетия был профессор Кудайберген Куанович Жубанов, который успешно и неустанно трудился на поприще казахской лингвистики.

Являясь чутким, отзывчивым товарищем, человеком чрезвычайно скромным, он в то же время был строгим и требовательным наставником молодежи и студенчества. Он заботливо проникал во все уголки культурной жизни республики. Везде – среди работников науки, искусства, литературы К.К.Жубанов был уважаемым человеком.

Имя профессора Кудайбергена Куановича Жубанова в свое время было очень популярным среди казахской интеллигенции, особенно среди работников просвещения. Как замечательного ученого-лингвиста его знали лично и ценили такие видные русские тюркологи, как С.Е.Малов, Н.А.Баскаков, К.К.Юдахин, А.К.Боровков, А.Н.Самойлович, И.И.Мещанинов и другие...

М.Ауэзов. 1957г.

ТҮРМЕ ІШІНДЕГІ ӘКЕ ОЙЫ

Қазақтың жалғыз бары едім,
Абыройы едім, ары едім.
Ауырдан қашып көрмеген,
Жүк кетерген нары едім.

Өңім бе бұл түсім бе,
Жатқаным түрме ішінде?
Ыза мен кектен, қорлықтан,
Кеміген болар құшим де?

Мені жау деп тапқаны,
Жаланы біреу жапқаны-ау.
Ақ-қараны айырмас,
Түрлері маған жақпады.

Дайындап қойған үкімің
«Мойында», - деп зорлайды.
Будақтатып түтінін,
Адал жанды қорлайды.

Бұл езі кімнің түрмесі,
Жаудікі болып жүрмесін?
Қалай сенем елім деп,
Жанымды жауша жегесін?

Ардақты басым қор болды,
Сүйегім жасып бор болды.
Еңбегіммен тапқаным,
Темірден соққан тор болды.

Өтті ғой деп ойлап ем,
Инквизиция заманы.
Айналып бізге келіпті.
Күректей болып табаны.

Біле алмай таңның атқанын,
Қараңғы үйде жатқаным.
«Кеңес» деп ұран салғанда,
Кеңесің иті қапқаны!

Орындалды деп едім,
Күткен менің арманым.
Ғылымның қамын жеп едім.
«Жау» деген атқа қалғаным.

Кезімді жұмдым, түсім бе,
Ұйқылы-ою жаттым ба?
Тар бөлменің ішінде,
Дүбірін сездім аттың да.

Шұрқырап жылқы жайылды,
Жұбан атам қайырды.
«Құлыным-ай», деді оң
Сезгендей менің жанымды.

«Құлын, құлын», - дедім шошынып,
Атама даусым қосылып.
Дүбірлеген жылқылар,
Өтіп жатыр жосылып.

«Я, мен құлының баяғы,
Кісеңдеулі аяғы.
Дүбірлеген жылқылар,
Өтіп жатыр жосылып.

«Я, мен құлының баяғы,
Кісеңдеулі аяғы.
Өзің де керіп тұрсың ғой,
Жендеттің тиді таяғы».

Дегенде атам жылады,
Кезінен ақты бұлағы.
Қанатын жайып қалықтап,
Құшақтап мені құлады.

Ояндым. Денем ауыр, талыпты,
Басым қызып жаныпты.
Атамның бірақ зарлы үні,
Құлағымда қалыпты.

Өлген атам зарланып,
Қасыма қалай келіп тұр?
Зары кетті бойды алып,
Сұмдықты көңілім сезіп тұр!

Қош бол жарық дүние,
Сәлемім жетсін үйіме!
Панасыз қалған балалар,
Жетімнің түсер құйыне.

Жас қалды-ау, бәрі жас қалды,
Ойлансам, кезден жас тамды.
Үлгермедім қолға алып,
Жаңа туған Асқарды.

Қоштасарда не деймін,
Жұбатып қалай демеймін?!
Қасиеті қатқан қу заман,
Қарғысы атсын көмейдің!!!

Әкенің түрмедегі ой-толғауын өлең
тілімен жазған қызы Мұслима
Құдайбергеның қызы Жұбанова
Алматы. 1939 ж.

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ! БАЙҚАУ!

КОНКУРСҚА ҰСЫНЫЛАТЫН ШЫҒАРМАЛАРҒА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР:

- шығарма үш тілде (қазақ, орыс, ағылшын) жазылуы тиіс;
- шығарма конкурсқа қатысушының дербес ғылыми-шығармашылық ізденістерінің нәтижесі болуы тиіс;
- шығарма келімі А4 форматында (қаріп - Times New Roman 14 кегль, жол аралығы -1) 5-7 беттен аспауы тиіс;
- шығарма мәтінінің жоғарғы оң жағында қатысушының толық аты-жөні, байланыс телефоны, факультеті, кафедрасы, оқитын мамандығы, курсы толық көрсетілуі тиіс.

Қ.Жұбановқа арналып жазылатын эссе тақырыбын қатысушының езі анықтауына болады.

Конкурсқа ұсынылатын шығармалар 2017 жылдың 1-сәуіріне дейін қабылданады. Қатысушы өз тақырыбы бойынша жазған ғылыми еңбегін ауызша кеңейтілген жұбановтанушылар Кеңесінде қорғайды.

«Ең үздік жұбановтанушылық шығарма (мәнжазба, ғылыми мақала, эссе)» жеңімпаздары келесі ретпен анықталады:

- Үшінші орын – I номинация
 - Екінші орын – I номинация
 - Бірінші орын – I номинация
 - Гран-при – I номинация
- Жеңімпаздар диплом және бағалы сыйлықтармен марапатталады. Үздік шығармалар конкурстық арнайы жинақта жарияланады.

Конкурсқа қатысатын талапкерлер өз жұмыстарын көрсетілген мекен-жайға жеткізуі тиіс:

030000 Ақтебе қаласы, Ағайынды Жұбановтар кешесі 263, III Оқу ғимараты, 311 кабинет («Жұбановтану» ғылыми зертханасы).

Байланыс телефондары: 54-31-62,
8 771 3 470 470, 8 777 133 42 44.

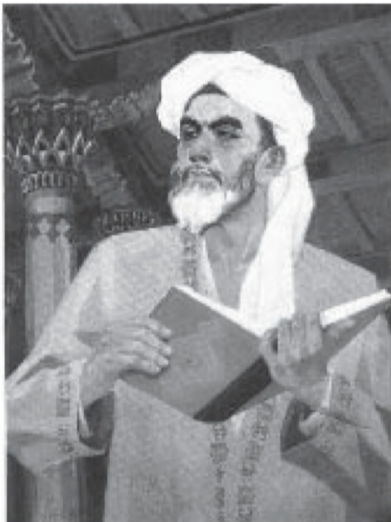
ЖҰБАНОВТАНУ ТАҚЫРЫПТАРЫ

1. Қ.Жұбановтың фонетикалық еңбектеріне жаңа көзқарас
2. Қ.Жұбановтың буын теориясының пәндік тәжірибедегі керінісі
3. XX ғ. басындағы профессор Қ.Жұбанов пен орыс ғалымдары Н.И.Ильминский, М.Терентьев, П.М.Мелиоранский, В.В.Катаринский жазған грамматикалық еңбектердегі үндестік
4. Орта мектептің V сыныбына арнап Қ.Жұбанов жазған «Қазақ тілінің грамматикасы» мен қазіргі қолданыстағы қазақ тілі оқулықтарының салыстырмалы сипаты
5. Қ.Жұбанов және қазақ тілі терминологиясының бүгінгі жағдайы
6. Қ.Жұбанов еңбектеріндегі тарихи морфология мәселелері
7. Қ.Жұбанов еңбектеріндегі синтаксистік құбылыстардың лингвистикамен байланысы
8. Қ.Жұбановтың латын алфавиті негізінде жаңа алфавит жасау жөніндегі қызметі
9. Қ.Жұбанов концепциясындағы қазақ әдеби тілінің тарихи тамырлары
10. Ауыл мұғалімі Ж.Жолаевқа жазған хаттарында Қ.Жұбанов кетерген кеңестің проблемалар
11. Қ.Жұбановтың аударма туралы пайымдаулары және аударманың қазіргі жайы
12. Ана тілінің ғылыми пән ретінде қалыптасу үрдісіндегі профессор Қ.Жұбановтың орны
13. Қ.Жұбановтың «Абай – қазақ әдебиетінің классигі» атты еңбегіндегі ұлы ақын Абай шығармашылығының ерекшелігі
14. Абайдың образ жасаудағы шеберлігі Қ.Жұбанов мақаласында
15. Қ.Жұбановтың өнертанушылық қызметіне шолу
16. Қ.Жұбановтың қазақтың құй өнері туралы кезқарастары мен тұжырымдары
17. Қ.Жұбановтың суретшілік пен бейнелеу өнеріне қатысты
18. Қ.Жұбановтың ғылыми зерттеулеріндегі адамтанушылық ұстаным және антропологиялық парадигма мәселесі
19. Қ.Жұбанов зерттеулеріндегі адам болмысы мен тіл табиғатының байланысар тетігі, ғалымның әр алуан тілдік құбылысты қоғам, мәдениет, тарих, заңдылықтарымен байланыстыра қарау жүйесі
20. Қ.Жұбанов зерттеген этнолингвистикалық мәселелер
21. Қ.Жұбанов еңбектеріндегі микрокосмстық таным, тотемизмнің мәні, ерте замандағы адамдардың қоршаған ортаға кезқарастары турасындағы лингвофилософиялық, мифопоэтикалық, лингвоносеологиялық

- ой-тұжырымдар
22. Қ.Жұбановтың өлеуметтік лингвистикаға қатысты теориялық түйіндері
23. Қ.Жұбановтың қазақ тілі лексикологиясына қатысты еңбектері, олардың ғылыми ерекшеліктері
24. Қ.Жұбановтың қазақ тілінің сез байлығы және әдеби тіл туралы ойлары
25. Қ.Жұбановтың тіл тарихы, қазақ тілі тарихи грамматикасы, ономастика саласына байланысты кезқарастары
26. Қ.Жұбанов еңбектеріндегі өліпби мен жазу мәселелері
27. Профессор Қ.Жұбанов және тюркология мәселелері
28. Қ.Жұбановтың «Қазақ тілінің грамматикасы» еңбегіндегі «Сөздің жалпы құрылысы» жөніндегі тұжырымы
29. Қ.Жұбановтың қазақ тілі сезжасамына қатысты еңбектері, олардың ғылыми ерекшеліктері
30. Қ.Жұбановтың қазақ тілі стилистикасына қатысты ой-пікірлері
31. Қ.Жұбанов және танымдық лингвистиканың жаңа бағыттары
32. Қ.Жұбановтың лингводидактикалық пайымдаулары
33. Қ.Жұбановтың қазақ әдебиеті, журналистика мен публицистикаға қатысты шығармашылығы
34. Құдайберген Жұбанов және қазіргі қазақ тілінің даму барысы

Жүсіп Баласағұн 1000 жыл

ТҮРКІ ХАЛЫҚТАРЫНЫҢ РУХАНИ БАЙЛЫҒЫ

ТҮРКМЕНИСТАННЫҢ МАРЫ ҚАЛАСЫНДА ӨТКЕН ТҮРКСОЙ ҰЙЫМЫНА МҮШЕ ЕЛДЕРДІҢ МӘДЕНИЕТ МИНИСТРЛЕРІНІҢ 33-ШІ ТҰРАҚТЫ КЕҢЕСІНДЕ 2016 ЖЫЛ «ЖҮСІП БАЛАСАҒҰН ЖЫЛЫ» ДЕП ЖАРИЯЛАНҒАН БОЛАТЫН. ОСЫҒАН ОРАЙ БИЫЛ АТАҚТЫ ҒАЛЫМНЫҢ 1000 ЖЫЛДЫҚ МЕРЕЙЛІ МЕРЕКЕСІ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ДЕҢГЕЙДЕ ТҮРКИЯ, ҚЫРҒЫЗСТАН, ӘЗЕРБАЙЖАН ЖӘНЕ ҚАЗАҚСТАН ЕЛДЕРІНДЕ ТОЙЛАНБАҚ.

Түркі ойшылының 1000 жылдығына арналған шараларға өз үлесін қосу мақсатында университетіміздің педагогика институтында университет профессоры, педагогика ғылымдарының кандидаты Күләш Әмірбаеваның ұйымдастыруымен «Түркі халықтарының рухани байлығы» тақырыбында деңгелек үстел өтті. Оған «Бастауышта оқытудың педагогикасы мен әдістемесі», «Әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану», «Педагогика және психология», «Мектепке дейінгі оқыту мен тәрбиелеу» мамандықтарының 1 курс студенттері қатысты.

Жүсіп Баласағұнның еңбектерін насихаттауды мақсат еткен шараны университетіміздің профессоры, педагогика ғылымдарының кандидаты Күләш Оқасқызы ашты: «Жүсіп Баласағұнның шығармашылық мұралары тіл әдебиет, тарих, заң, мемлекеттік басқару жүйесі, пәлсапа, космология, гносеология, этика салаларын қамтиды. Сондықтан оның «Құтты білік» поэмасы әлем әдебиетінің ғажайып туындысы болып есептеледі. Ұлы ойшыл оқу мен білім кез келген мемлекет пен қоғам дамуының нәзігі екендігіне, мемлекеттік басқару жүйесі мен қоғамдық қатынастар білім мен ғылымның таралуына сай дамитындығына сенді. Оның билеуші және саяси элита білімді болған сайын мемлекет пен қоғам өркендей түседі деген идеясы бүгінгі күні де өзектілігін жоғалтпай отыр. Жүсіп Баласағұнның заң мен ғылымды дұрыс қолдану арқылы қайырымды, кемел билеуші жасау туралы идеясы Әбу Насыр әл-Фарабидің қайырымды қала туралы идеясымен ұштасады», - деді ол өз сөзінде. Сонымен бірге Күләш Әмірбаева: «Жүсіп Баласағұн өз заманында халықаралық деңгейдегі ойшыл болған. Оның бірнеше ғасыр бұрын айтылған ойлары бүгін де өзекті... Ол билік екілдері қоғам мүддесін өзінікінен жоғары қойып, азаматтардың игілігі үшін адал және риясыз қызмет етуі керек екенін атап еткен еді», - деген ойына да тоқталып өтті.

Деңгелек үстел барысында педагогика институтының студенттері тарихи тұлғаның өмірі мен шығармашылығы жайлы мазмұнды баяндамалар жасады. Студенттер Жүсіп Баласағұн жазған кітаптар көшпенділердің өркениетін, көркемөнер жетістіктерін сипаттайтынын және ол білімнің қайнар кезі екенін жеткізді.

Педагогика студенттерінің арасында өткізілген деңгелек үстел одан әрі Жүсіп Баласағұн шығармаларын талдау мақсатында ұйымдастырылған пікірталаспен жалғасты.

Сандуғаш БАЙҒҰЛҚЫЗЫ

ҒҰМЫРЛЫ ПОЭЗИЯ АҚЫНЫ

Ақиық ақын - Мұқағали Мақатаев бала кезінен бастап қаншама қиыншылық керсе де, мойымай елең - жырға әуес болған. Алғашқы елеңдерін он-он бір жасынан бастап жаза бастаған Мұқағали кептеген тақырыптарға қалам сермеген. Ақынның ғұмырлы поэзиясы бүгінгі таңда барша жұрттың жүрегінен берік орын алып, қуанышы мен қайғысын белісетін айнымас жан серігіне айналды. Мұқағалидың елеңдері шын шабыттың, қиын күйзеліс пен шын қуаныштан, шын сағыныштан туған. Ақын ұлы сезімге бас иіп, өз елеңдерінде махаббат тақырыбын кеңінен суреттеген. Мұқағалидың әр елеңі езінің мағынасымен, шынайылығымен, тазалығымен оқырманын өзіне баурап алады және ой салады.

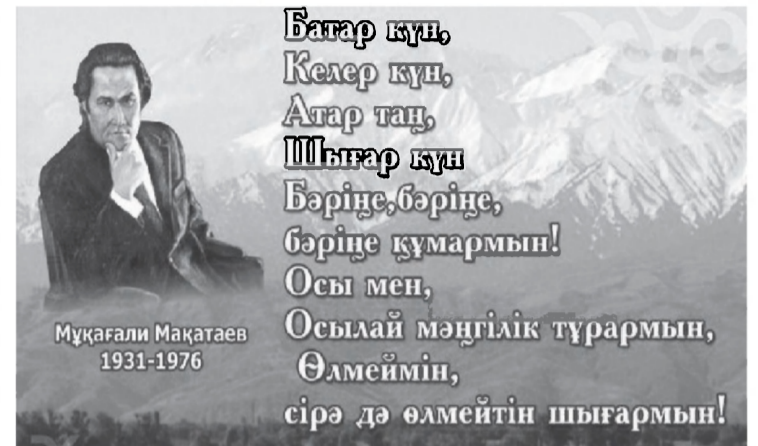
Ақынның өзі «Егер сіздер шынымен менің өмірбаянымды, шығармашылығымды зерттемек болсаңдар, онда мен не жазам, соның бәрін түгел оқып шығуды ұмытпағайсыздар. Мені өз елеңдерімнен бөліп қарамауларыңызды өтінем», - деген екен.

Мұқағали мұрасы, маржан поэзия - мәңгілік, болашақ ұрпақтың еншісі, қадірлейтін мұрасы.

Ақынның сезі елмесе, езі де елмегені. Мұқағали - жалпыхалықтық, ұлттық тұлға. Әрбір елеңін оқығанда, оның қазақ екенін жазбай танысың, ұлт ақыны екенін айқын аңғарасың.

Мұқағали Мақатаев қай тақырыпқа барса да, не туралы жазса да, шығармаларының астарына адамның ғұмыры мен тағдыры айтылады.

Ол ешқашан ортаймайтын, ешқашан сөнбейтін мол қазына қалдырған ақын.

«Ғасыр ақыны» атанған Мұқағалидің барлық еңбегі тұтастай алғанда, еткен ғасырдың асыл мұралар қатарына жатады. Олмен де, өмірмен де бүкпесіз қауышып, қалтарыссыз сүйген ақын жүрегі соңғы деміне дейін кіршіксіз сезім өртіңде етті. Ақынның әр елеңінде, әр шумағында бүкпесіз, ақжарқын кеңілмен сазды сыр тегіп отырғандай. Оләнеңнің ырғағынан да, тербелісінен де ақынның қимылын, дауысын, мөнерін естіп, мінез-құлқын танимыз. Өйткені, ол елеңнен, өнерден сыр іріккен емес. Оләнеңге өз жан дүниесін ашты, өләнеңнің сырлы құпияларын жария етті.

Мұқағалидың әсерлі жырлары әр қазақтың жүрегінен жаулап алды. Сондықтан да осындай ақынына халқы «Ғасыр ақыны» деген ат берді.

Мұқағали атамиздың жырын тыңдайтын, сүйіп оқитын ұрпағы бар да, аты санамызда мәңгіге қалады.

НЕСІНЕ АСЫҒАДЫ?!

Күн қайда асығады?!
Неңдей күш күннің нұрын жасырады?!
Қызарып соңғы сәулге шашырады.
Күн түйе алмай барады шашын өлі.
Несіне асығады?!
Көкжиекке ымырт кеп асылады,
Түн келіп, дүниені басынады.
Күн неге асығады, асығады?!
О, жарық дүнием-ай!
Қуатым-ай!
Несіне асығасың, тұра тұрмай.
Өмірді басқа арнаға бұратындай.
Түннен қорқам...
Мәңгілік тұратындай.
Тоқташы!
Тоқтай тұршы, қуатым-ай!
Білмеймін асығатын Жер ме, Күн бе?!
Белгісіз, не күш мені тербетуде?!
Қара жер қашан өткен күнді айналып?!
Қозғалмай-ақ тұрмын ғой жер бетінде.
Жетпедім ұшығына күнде ойланып,
Жер қайда асығады, күнді айналып?!
Тірлікте қара түннің кереметі не,
Кетпей ме онан-дағы күнге айналып.

МАХАМБЕТТЕР, АБАЙЛАР-АЙ

Өмірдің қысы, жазы, көктемдері,
Қысылтаян шақтары, өткелдері,
Адамның аққан қаны, теккен тері,
Мұратқа жетпегені, жеткендері –
Жанымды жеп жұр менің кептен бері.
Атысу, андысу мен таласудың,
Санасу, табысу мен жарасудың,
Мінезін мынау адам баласының
Білсем деп құпиясын аласұрдым,
Алдында алуан-алуан мінездердің,
Амалсыздан келеді мың өзгергің.
Әркім өзін балайды данышпанға,
Бір-бір құдай санайды бір өздерін.
Білмейді екем...
Қолымнан келмейді екен,
Жоқты аңсап, жоқ сусынға шөлдейді екем.
Қой енді, тыйылайың, бұғынайың,
Ойымды орасанға белмей бетен.
Жасырмай ойымды айттым талай-талай,
Қайтейін кетті бәрі қарайламай.
Айтарын ашып айтқан абайламай,
Дарига-ай,
Махамбеттер, Абайлар-ай!!!

infourok.ru сайтынан әзірленді

ӘСЕРЛІ ӘДЕБИ КЕШ

Ақпан айының 9-шы жұлдызы ақиық ақын Мұқағали Мақатаевтың туған күні екендігін баршамызға мәлім. Осыған орай университетіміздің педагогика институтының студенттерімен және жастар ұйымдарымен жұмыс бөлімі және белсенді студенттердің ұйымдастыруымен «Мұқағали – мәңгілік ғұмыр» атты әдеби-сазды кеш өтті.

Кешке педагогика институтының директоры Светлана Ермекбайқызы, директордың тәрбие жұмыстары жөніндегі орынбасары Рысқұл Измагамбетова, институт профессор-оқытушылары мен студенттері қатысты. «Мұқағали мұрасы, сұлулық үлгісі – біздің бүгінгі игілігіміз ғана емес. Мұқағали мұрасы, маржан поэзиясы – болашақ ұрпақтардың да еншісі, қастерлеп-қадірлейтін қазынасы», - деген еді Зейнолла Серікқалиев ағамыз. Әдеби кеште студенттер ақын поэзиясынан елеңдерді мөнеріне келтіре оқып, көпшіліктің ризашылығына беленді. Биші қыздар ұлттық нақышта би билеп, өдемі өнерлерін көрсетті. Кеште студенттер ұйымдастырған сұрақ-жауап ойыны да өте қызықты өтті. Мұқағали ақынның өміріне қатысты сұрақтар қойылып, дұрыс жауап берген жастар сыйлыққа ие болды.

Шара соңында белсенді жастарға институт директоры Светлана Ермекбайқызы Алғысхаттар табыс етіп, осындай тәрбиелік маңызы зор шаралар жиі өткізіліп тұрса деген тілегін жеткізді.

Раушанғұл ҚҰДАЙБЕРГЕНОВА,
дефектология мамандығының 1 курс студенті

ПРЕЗИДЕНТ ЖОЛДАУЫН НАСИХАТТАУ

Ақпанның 9-ында шетел тілдері факультетінде Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Жолдауына арналған дөңгелек үстел өтті. Дөңгелек үстелдің мақсаты - студенттер арасында Президент жолдауын түсіндіру және оны ортаға салу, кеңінен насихаттау. Соған орай дөңгелек үстелге университеттің заң бөлімінің бастығы Мұдр Қонысұлы, саяси-елеуметтік пәндер кафедрасының меңгерушісі Үмбетхан Сәрсембин және халықты тұрғын үймен қамтамасыз ету «Тұрғын үй жинақ банкі» бөлімінің маманы Әділ Нұртуған және факультет деканы Салтанат Искиндириова, факультеттің профессор-оқытушылар құрамы мен студенттері қатысты.

Дөңгелек үстел барысында жолдаудың мақсаты мен алда жоспарланып жатқан бағыттар туралы айтылды. Нақтырақ айтсақ, «Тұрғын үй жинақ банкі» бөлімінің маманы Әділ Нұртуған «Нұрлы жол» бағыты бойынша толығырақ түсіндірді. Өткен бір жылдың ішінде Ақтебе қаласында тұрғын үймен 500 жанұя қамтамасыз етілгенді және жоспар бойынша тағы да тұрғын үймен қамтамасыз етілетінді туралы да айта кетті.

Мұдр Қонысұлы студенттерге Жолдаудың негізгі бағыты бойынша сөз қозғап және жиналған кепшіліктің Үндеу туралы сұрақтарына жауап берді. Ал саяси-елеуметтік пәндер кафедрасының меңгерушісі Үмбетхан Қуандықұлы болса философ ретінде жалпы өткен жылғы болған террористік шабуылдардың үй тербиесінен басгалатындығы және елемдік жаһандану кезінде бәсекеге сай болу үшін ақылды да тербиелі жастар керек екендігін басты назарға салды. Студенттер арасында қойылған сұрақтардың ішінде «Қазақстанның қарқынды даму ұстанымы неде?», «Қазақстанға ұсынылған билікті парламентке беру қаншалықты елге тиімді және езде елдерде бұл жүйе қалай жұмыс жасайды?» - деген сұрақтар кеп кездесті. Осындай бірқатар сұрақтарға қонақтар жауап беріп, өлімізде еңгізілген үш тілді бағыттың маңыздылығын және ағылшын тілінің қаншалықты маңызды екендігін де айта кетті.

Шетел тілдер факультетінің деканаты жолдауымен студенттермен және жастар ұйымдарымен жұмыс бөлімі мен студенттік өзін-өзі басқару ұйымы ұйымдастырған дөңгелек үстел жоғарғы деңгейде өтті.

Аяқол НҰРЛАНҰЛЫ,
шетел тілдері факультетінің
СЖЖҰЖ бөлімінің маманы

ҒЫЛЫМИ ТӘЖІРИБЕЛІК СЕМИНАР

ЖАҚЫНДА ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ ҚҰҚЫҚ ИНСТИТУТЫНДА ЗАҢ ҒЫЛЫМДАРЫНЫҢ КАНДИДАТЫ, ДОЦЕНТ АСЫЛ СМАҒҰЛОВАНЫҢ ҰЙЫМДАСТЫРУЫМЕН ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЗАҢ ИНСТИТУТЫНЫҢ БАС ҒЫЛЫМИ ҚЫЗМЕТКЕРІ, ЗАҢ ҒЫЛЫМДАРЫНЫҢ КАНДИДАТЫ ИНДИРА ЕЛЕУСІЗОВАНЫҢ ҚАТЫСУЫМЕН «ӘДІЛЕТ ОРГАНДАРЫМЕН АТҚАРЫЛЫП ЖАТҚАН ЗАҢ ЖОБАЛАУ» ТАҚЫРЫБЫНДА ҒЫЛЫМИ ТӘЖІРИБЕЛІК СЕМИНАР ӨТКІЗІЛДІ.

Семинарға экономика және құқық институтының директорының орынбасары, құқық магистрі Н.Е. Урбисина,

заң пәндер кафедрасының доценті, заң ғылымдарының кандидаты А.Қ. Құрманова және құқықтану мамандығының 2 курс студенттері қатысты.

Аталмыш шарада бүгінгі күннің өзекті мәселелері ретінде қоғамдағы азаматтық қатынастарды шешу, халықаралық қатынастағы азаматтық қатынастарды жетілдіру, соның ішінде Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамаларына ағылшын құқығының ережелерін имплементациялау, яғни қазақ қоғамындағы едет заңдарына ұқсас ағылшын заңдарының азаматтық қатынастағы кейбір тиімді тұстарын қазіргі заңнамаларға енгізу керектігі туралы бірқатар пікірлер айтылды.

Семинар барысында сондай-ақ, ағылшын құқығының қазақстанның құқықтық, елеуметтік шындықпен, мәдени салт-дәстүрмен байланысты тұстарын кезең-кезеңмен енгізу, азаматтық-құқықтық шарттардың сот талқылаудағы ережесін жетілдіру, ҚР Азаматтық Кодексінде теуелсіз кепілдікті реттеу жолға қойылса деген ұсыныстар ортаға салынды.

Л.МУРСАЛОВА,
заң пәндер кафедрасының
аға оқытушысы

ВИРУСНЫЙ ГЕПАТИТ А

Вирусный гепатит А (болезнь Боткина) – острое инфекционное поражение печени, характеризующееся доброкачественным течением, сопровождающееся некрозом гепатоцитов. Вирусный гепатит А входит в группу кишечных инфекций, поскольку имеет фекально-оральный механизм инфицирования. В клиническом течении вирусного гепатита А выделяют дожелтушный и желтушный периоды, а также реконвалесценцию. Диагностика осуществляется по данным биохимического анализа крови, результатам РИА и ИФА. Госпитализация пациентов с вирусным гепатитом А необходима лишь в тяжелых случаях. Амбулаторное лечение включает диету и симптоматическую терапию.

Болезнь Боткина относится к вирусным гепатитам, передающимся по фекально-оральному механизму, и является одной из самых распространенных кишечных инфекций.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВОЗБУДИТЕЛЯ

Вирус гепатита А относится к роду Hepatovirus, его геном представлен РНК. Вирус довольно устойчив в окружающей среде, сохраняется на протяжении нескольких месяцев при 4 °С и годами - при -20 °С. В комнатной температуре сохраняет жизнеспособность несколько недель, погибает при кипячении спустя 5 минут. Ультрафиолетовые лучи инактивируют вирус через одну минуту. Возбудитель может некоторое время сохранять жизнеспособность в хлорированной воде из водопровода.

Гепатит А передается с помощью фекально-орального механизма преимущественно водным и алиментарным путем.

Заражение вирусным гепатитом А чаще всего происходит в детских коллективах. Среди взрослых в группу риска входят сотрудники пищеблоков дошкольных и школьных детских, а также лечебно-профилактических и санаторно-курортных учреждений, комбинатов питания. В настоящее время все чаще отмечаются коллективные вспышки инфекции среди наркоманов и гомосексуалистов.

СИМПТОМЫ ВИРУСНОГО ГЕПАТИТА А

Инкубационный период вирусного гепатита А составляет 3-4 недели, начало заболевания обычно острое, течение характеризуется последовательной сменой периодов: дожелтушного, желтушного и реконвалесценции.

Больные жалуются на общую слабость, миалгии, головную боль, сухое покашливание, першение в горле, ринит. Катаральные признаки выражены умеренно, покраснения зева обычно не отмечается, возможно их сочетание с диспепсией (тошнота, ухудшение аппетита, отрыжка).

В желтушном периоде вирусного гепатита А характерно исчезновение признаков интоксикации, спадение лихорадки, улучшение общего состояния больных. Однако диспепсическая симптоматика, как правило, сохраняется и усугубляется. Желтуха развивается постепенно. Сначала отмечают потемнение мочи, желтушный оттенок приобретают склеры, слизистые оболочки языка и мягкого нёба. В дальнейшем желтеет кожа, приобретая интенсивный шафранный оттенок (печеночная желтуха).

При тяжелом течении гепатита могут отмечаться признаки геморрагического синдрома (петехии, кровоизлияния на слизистых оболочках и коже, носовые кровотечения). При физикальном обследовании отмечают желтушный налет на языке, зубах. Печень увеличена, при пальпации умеренно болезненна, в трети случаев отмечается увеличение селезенки. Пульс несколько урежен (брадикардия), артериальное давление понижено. Кал светлеет вплоть до полного обесцвечивания в разгар болезни.

Длительность желтушного периода обычно не превышает месяца, в среднем составляет 2 недели, после чего начинается период реконвалесценции: происходит постепенный регресс клинических и лабораторных признаков желтухи, интоксикации, нормализуется размер печени. Эта фаза может быть довольно длительной, продолжительность периода реконвалесценции обычно достигает 3-6 месяцев.

Осложнения вирусного гепатита А

Вирусный гепатит А обычно не склонен к обострениям. В редких случаях инфекция может провоцировать воспалительные процессы в билиарной системе (холангиты, холецистит, дискинезии желчевыводящих путей и желчного пузыря).

ЛЕЧЕНИЕ ВИРУСНОГО ГЕПАТИТА А

Болезнь Боткина можно лечить амбулаторно, госпитализация производится при тяжелых формах, а также - по эпидемиологическим показаниям. В период выраженной интоксикации больным прописан постельный режим, диета №5 (в варианте для острого течения гепатита), витаминотерапия. Питание дробное, исключена жирная пища, продукты, стимулирующие производство желчи, поощряются молочные и растительные составляющие рациона.

Необходимо полное исключение алкоголя. Этиотропная терапия для данного заболевания не разработана, комплекс лечебных мер направлен на облегчение симптоматики и патогенетическую коррекцию. С целью дезинтоксикации назначается обильное питье, при необходимости инфузия кристаллоидных растворов. С целью нормализации пищеварения и поддержания нормобиоценоза кишечника назначают препараты лактулозы. Спазмолитики применяют для профилактики холестаза. При необходимости назначают препараты УДКХ (урсодезоксихолевой кислоты). После клинического выздоровления больные находятся на диспансерном наблюдении у гастроэнтеролога еще 3-6 месяцев.

Профилактика вирусного гепатита А

Общие профилактические мероприятия направлены на обеспечение качественного очищения источников питьевой воды, контроль над сбросом сточных вод, санитарно-гигиенические требования к режиму на предприятиях общественного питания, в пищеблоках детских и лечебных учреждений. Осуществляется эпидемиологический контроль за производством, хранением, транспортировкой пищевых продуктов, при вспышках вирусного гепатита А в организованных коллективах (как детских, так и взрослых) осуществляют соответствующие карантинные мероприятия. Больные изолируются на 2 недели, заразность их после первой недели желтушного периода сходит на нет. Допуск к учебе и работе осуществляют по наступлению клинического выздоровления. За контактными лицами осуществляют наблюдение на протяжении 35 дней с момента контакта. В детских коллективах на это время назначается карантин.

Роза УТЕМИСОВА,
врач-терапевт поликлиники АРГУ им. К.Жубанова

ҚҰРМЕТТІ 4-ШІ КУРС СТУДЕНТТЕРІ!

«МАНСАП» АҚТӨВЕ СТУДЕНТТІК МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТШІЛЕР МЕКТЕБІ ІІ МАУСЫМЫН АШЫҚ ДЕП ЖАРИЯЛАЙДЫ. МЕМЛЕКЕТТІК ОРҒАНДАРДА ТАҒЫЛЫМДАМАН ӨТУДІҢ, БІЛІМІҢ МЕН БІЛІКТІЛІГІңДІ ТӘЖІРИБЕДЕ ЖЕТІЛДІРУДІҢ МҮМКІНДІГІН ЖІБЕРІП АЛМА! ҚҰЖАТТАРДЫ ҚАБЫЛДАУ 13 АҚПАННАН 20 АҚПАНҒА ДЕЙІН ЖҰРЕДІ.

«Мансап» мектеп оқушылары конкурстық іріктеу арқылы ұйымдастыру комитетімен анықталады.

Конкурстық іріктеу келесі мекен-жай бойынша өткізіледі: Ақтебе қаласы, Алтынсарин көшесі 4А (5 корпус), Қ.Жұбанов атындағы Ақтебе өңірлік мемлекеттік университеті экономика және құқық институты, мемлекеттік басқару және маркетинг кафедрасы. Конкурс 2 кезеңнен тұрады.

1 кезең – 2017 жылғы 23 ақпан сағат 10.00-да тестілеу өткізілетін болады.

Тестілеу бағдарламасына келесідей нормативтік құқықтық актілер енгізіледі:

- 1) Қазақстан Республикасының Конституциясы (15 сұрақ);
- 2) «Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы» Заңы (20 сұрақ);
- 3) Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» заңы (15 сұрақ).

Тестілеуден ету мені жалпы сұрақ (50 сұрақ) санынан 30 дұрыс жауаптан кем емес ұпайды құрайды. Және де ербір нормативтік құқықтық актіден 5 дұрыс жауаптан төмен алмау қажет.

Заңнамаларды білуге арналған тестілерді орындауға берілетін жалпы уақыт: 60 минут.

2 кезең – 2017 жылғы 23 ақпан сағат 14.00-де шығармашылық емтихан өткізілетін болады.

Шығармашылық емтихан студенттің жеке қасиеттерін және оның мемлекеттік қызметке деген кезқарасын анықтау бойынша әңгімелесу түрінде өткізіледі.

Құжаттарды қабылдау экономика және құқық институтының мемлекеттік басқару және маркетинг кафедрасында жүргізіледі.

Қосымша ақпараттарды келесі мекен-жай бойынша ала аласыз:

Байланыс номері: 8 (7132) 21-27-24.

Кабинеттер: 213, 219 Мейрамкул САЙЫМОВА

Экономика және құқық институты, мемлекеттік басқару және маркетинг кафедрасы. Ақтебе қаласы, Алтынсарин көшесі, 4а.

УВАЖАЕМЫЕ СТУДЕНТЫ 4-ГО КУРСА!

АКТЮБИНСКАЯ СТУДЕНЧЕСКАЯ ШКОЛА ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ «МАНСАП» ОБЪЯВЛЯЕТСЯ ОТКРЫТИЕ ІІ-ГО СЕЗОНА! НЕ УПУСТИ ВОЗМОЖНОСТЬ СТАЖИРОВКИ В ГОСУДАРСТВЕННЫХ ОРГАНАХ, СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СВОИХ ЗНАНИЙ И НАВЫКОВ НА ПРАКТИКЕ! ПРИЕМ ДОКУМЕНТОВ С 13 ФЕВРАЛЯ ПО 20 ФЕВРАЛЯ.

Участники Школы определяются Организационным комитетом путем конкурсного отбора. Конкурс проводится в 2 этапа.

Конкурсный отбор проводится по следующему адресу: город Актөбе, улица Алтынсарина 4А (5 корпус), кафедра государственного управления и маркетинга Института экономики и права Актюбинского регионального государственного университета имени К.Жубанова.

1 этап – Тестирование состоится 23 февраля 2017 года в 10.00 часов.

В программу тестирования включаются следующие нормативные правовые акты:

- 1) Конституция Республики Казахстан (15 вопросов);
- 2) ЗРК «О государственной службе Республики Казахстан» (20 вопросов);
- 3) ЗРК «О противодействии коррупции» (15 вопросов).

Пороговое значение при прохождении тестирования составляет не менее 30 правильных ответов от общего количества вопросов (50 вопросов) и не менее 5 правильных ответов по каждому нормативному правовому акту.

Общее время на выполнение тестов на знание законодательства Республики Казахстан по третьей программе составляет 60 минут.

2 этап - Творческий экзамен состоится 23 февраля 2017 года в 14.00 часов.

Творческий экзамен проводится в виде собеседования по определению личностных качеств студента и его отношения к государственной службе.

Прием документов проводится на кафедре государственного управления и маркетинга Института экономики и права Актюбинского регионального государственного университета имени К.Жубанова.

Дополнительная информация по следующим адресам:

Контакты: 8 (7132) 21-27-24.

Кабинеты: 213, 219.

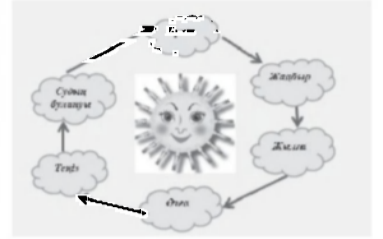
Кафедра государственного управления и маркетинга Института экономики и права Актюбинского регионального государственного университета имени К.Жубанова. г.Актөбе, ул.Алтынсарина, 4а

Контактное лицо: Мейрамкул САЙЫМОВА

СУ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ ДЕРЕКТЕР

Судың арқасында Жер бетінде өмір бар! Миллиондаған тіршілік су себебімен өмір сүріп, тепендіні жоғалтпай келеді. Мысалы, судың булануының салдарынан аспанға бұлт түзіліп, жаңбыр жауады. Жаңбырдың пайдасының езін санамаласақ саусақ жетпейді.

Су Күннің жылуын Жерге қарағанда кебірек тартатын болғандықтан, суық аймақтардың бірден жылып кетпеуіне, ыстық аймақтардың салқын болып тұруына да ықпал жасайды. Осы ізбен судың қадір-қасиеті туралы айта берсек сөз таусылмайды. Сол себепті, танымды арттыру мақсатында, балаларға, жастарға, ересектерге жалпы ортақ пайдалы ақпарат болар деген оймен су туралы қызықты деректер топтамасын жасап шықтық. Судың адам денсаулығымен байланысы:

1. Иммунитет жүйесінің нәпзін салатын жілік майының түрлі ауруларға қарсылығын күшейтеді.
2. Су – азық, дәрумен және минералдардың нәпз ерткіші.
3. Су азық құрамындағы керекті элементтердің ағзаға сіңуін арттырады.
4. Эритроциттың жұмыс енімділігін арттырады.
5. Жасушаларды оттегімен қамтамасыз етіп, қалдық газдарды екпеге тасымалдайды.
6. Буын қуыстарын нәпз майлаушы зат болып табылады.
7. Омыртқа дисклеріндеп шокгы су кепірікгеріне айналдырады.
8. Ішекгердің жұмысын реттейді, майлануын қамтамасыз етеді.
9. Дене температурасын реттейді.
10. Су – мидың функциялары үшін күш және электрлік энергия кезі.
11. Жүрек ауруы мен сал болу (параллич) ауруынан сақтайды.
12. Мидан бөлінетін гормондардың жасалуы үшін қажет.
13. Су адам зейінін ашады.
14. Жұмыс енімділігін арттырады.
15. Ешқандай жанама өсері жоқ.
16. Стресс пен депрессияны басады.
17. Ұйқыны жөнге келтіреді, шаршағанды көтіреді, теріні жұмсартады.
18. Кездерге жанар береді, ағзада қан жасалуын реттейді.
19. Инфекция мен рак ауруына қарсы иммунитетті күшейтеді.
20. Қанды сұйылтып, қан айналымы кезінде қоюлануының алдын алады.
21. Қанды сұйылтып, қатты заттардың шөгуге кедерп жасайды. Қанның 90 пайызы, бұлшық еттердің 75 пайызы, мидың 85 пайызы, сүйектердің 28 пайызы судан тұрады. Барлық химиялық реакциялар судың қатысуымен жүзеге асады.

Қажетті мелшерде су ішпегенде:

1. Мидың жұмыс істеуі баяулайды.
2. Қан қоюланады.
3. Жүрек кеп жұмыс істеуге мөжбүр болады.
4. Іш қатуына (запор) себеп болады.

Су жетіспегенде:

1. Бас ауырады.
2. Бас айналады.
3. Шаршау, өлсіздік пайда болады.
4. Ойдың тынықтығы бұзылады.
5. Төбетсіздік туады.

Су туралы 20 қызықты дерек

1. Қызанақ 90 пайыз судан тұрады.
2. Бір авто келігі жасап шығару үшін 177 литр су шығындалады.
3. Зерттеу нәтижесі бойынша, атмосфера құрамындағы су мелшері барлық езендерді бірге қосып санағандағы мелшерден кеп.
4. Сыйрағ 1 литр сүт беру үшін 5 литр су ішу керек.
5. Ер кісінің ағзасы шамамен 70 пайыз судан тұрады.
6. Газет парақтарын шығару үшін шеберлер 300 литр суды керек етеді.
7. Ауыл шаруашылығы епн есрумен айналысу үшін өлемнің 70 пайыз су қорын қажет етеді. Жай өнеркәсіпке 22 пайызы гана керек.
8. Бір келі кофе өндіру үшін 22 мың литр су қажет.
9. Егер адам ағзасына 2 пайыз су жетпейтін болса, ондай жағдайда адамның ойлау мен жұмыс жасау іс-әрекеті 20 пайызға төмендейді.
10. ЮНЕСКО қортындысы бойынша, өлемдеп ең таза су – Финляндия жерінде. Сараптамаға өлемнің 128 мемлекеті қатысқан Ал өлемдеп 1 млрд. адам өлі күнге дейін қауіпсіз суга ие бола алмай келеді. Кенияның астанасындағы су бағасы Нью-Йорктеден 10 есе жоғары.
11. Салқын суга қарағанда ыстық суга жылдам мұз қатады. Алайда, өлем галымдары бұл құбылыстың себебін өлі күнге дейін анықтай алмай келеді.
12. Мектеп қабырғасынан-ақ судың 3 агрегаттық күйі барын білеміз. Алайда, галымдар судың сұйық қалпындағы 5 күйін, қатты қалпындағы 14 күйін анықтаған. Ал судың жалпы табиғаттағы түрі 1330-ге бөлінген (жаңбыр, топырақ, қар суы т.б.).
13. Адам ағзасының талшықтары жас ұлғайған сайын судан айырылады. Бұл дөнедеп майдың көбеюімен байланысты екен. Емізулі баланың бойындағы су мелшері – 80.6%, ересектерде – 75.9%; қарттарда – 65-70%.
14. Балықтар – 75%, жануарлар – 75 %, картоп – 76%, медуза – 99 %, қызанақ – 96%, алма – 85% судан тұрады.
15. Өлемде су астында жүпре алатын жалғыз жаратылыс бар. Ол – кесіртке. Кесірткелер артқы аяқтарымен су өлемінде еркін қимылдай алады.
16. Су да ертеңеді екен. Әзірбайжанда құрамында метан мелшері кеп су бар. Оған сіріккені жақындатсаң, сол мезетте жанып кетеді.
17. Жер шарындағы мұздар көнеттен еріп кетер болса, барлық жердің 1/8 бөлігін су басып қалады, ал мұхит суының деңгейі 65 метрге көтеріледі.

Салыстырмалы түрде айтайық, орта гасырда өрбір адам күніне 5 литр су пайдаланған екен.

Сандуғаш БАЙҒҰЛҚЫЗЫ
www.asylarna.kz сайты

<p>Қазақстан Республикасының Мәдениет және Ақпарат Министрлігі Ақпарат және Мұрағат комитеті</p> <p>Мерзімді баспасөз басылымдарын және ақпарат агенттіктерін есепке алу туралы 2014 жылғы 12 ақпанда тіркеліп №14445-Г нүсбесі берілген:</p>	<p>Бас редактор Арен Ж.С.</p> <p>Тілші Дүйсенбаева С.Б.</p> <p>Маман Жалғасбаева М.Ж.</p> <p>Корректор Адилханова С.Ж.</p> <p>Меншік иесі: Қ.Жұбанов атындағы Ақтебе өңірлік мемлекеттік университеті</p>	<p>Газет ЖШС «Хабар Сервис» баспаханасында (Ақтебе қаласы, Смағұлов көшесі, 9 «К» басылады. Тел: 8(7132)545-545, 400-400.</p> <p>Талсырыс №19 Тарапымы 3000</p>	<p>Біздің мекен-жайымыз: 030000, Ақтебе қаласы, Ө. Молдағұлова көшесі 34 үй. Студенттер сарайы, 1 қабат Келемі 2 баспа табақ. Газет айына 2 рет шығады. Газет редакциясына келіп түскен қолжазбалар мен фотосуреттер қайтарыпмайды.</p>
---	--	---	---